

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Majandus- ja taristuminister
määrus
algtekst-terviktekst
06.07.2015
Hetkel kehtiv
RT I, 03.07.2015, 32

Liiklusohutuse auditeerimise tingimused ja nõuded auditi tegemisele¹

Vastu võetud 02.07.2015 nr 83

Määrus kehtestatakse [ehitusseadustiku](#) § 102 lõike 2 punkti 2 alusel.

§ 1. Üldsätted

(1) Liiklusohutuse auditeerimine (edaspidi *auditeerimine*) on tee või tee koosseisu kuuluva rajatise (edaspidi *tee*) ehitusprojekti projektlahenduse sõltumatu üksikasjalik süstemaatiline ja tehniline kontrollimine eri etappidel liiklusohutuse auditeerimiseks tõendatud kvalifikatsiooniga pädeva isiku (edaspidi *audiitor*) poolt tee kavandamisest kuni selle kasutuselevõtmiseni.

(2) Auditeerimine on kohustuslik Eestis asuvatel üleeuroopalisse teedevõrku kuuluvatel teedel, kui kavandatakse uue tee ehitamist või olemasoleva teedevõrgu muutmist, millega kaasneb oluline mõju liiklusvoole.

(3) Auditeerimine on mõeldud tee projekteerimis- ja ehitusprotsessis tehtud liiklusohutust mõjutavate lahenduste sõltumatuks liiklusohutusosalaseks hindamiseks, lähtudes tegelikust liiklusohutuse alasest kogemusest, arvestades liiklusõnnetuste tekkimise asjaolusid ja teadmisi ning analoogsete lahenduste tulemusi, samuti teiste riikide liiklusohutuse alaseid uurimistulemusi ja praktikat, eesmärgiga viia liiklusõnnetuste arv ja nende raskusaste miinimumini.

§ 2. Auditeerimise korraldamine

(1) Auditeerimist korraldab riigiteedel Maanteeamet ja kohalikel teedel valla- või linnavalitsus (edaspidi *pädev asutus*), kes kaalub auditi märkuste arvestamist projekteerimis- ja ehitusetappide raames.

(2) Auditeerimist võib teha pädev isik, kelle kvalifikatsioon on tõendatud liiklusohutuse auditi tegemise tegevusalal.

(3) Auditeerimisse võib pädeva asutuse teadmisel kaasata teisi eksperte. Kui auditeerimist teeb audiitorite rühm, peab vähemalt ühe rühma liikme kvalifikatsioon olema tõendatud.

(4) Erinevaid auditeerimise etappe võivad auditeerida erinevad audiitorid.

§ 3. Auditeerimise etapid

(1) Auditeerimine tuleb teha järgmistel tee projekteerimise ja projekti realiseerimise etappidel:

- 1) eelprojekt;
- 2) põhiprojekt;
- 3) vahetult enne tee liiklusele avamist;
- 4) pärast tee avamist liiklusele.

(2) Igas järgnevas projekteerimise etapis võib pädeva asutuse otsusel vaadata üle eelmise etapi auditid.

§ 4. Auditeerimise üldtingimused

(1) Ajutisi liikluskorralduse muudatusi, kiirendus- või aeglustusradade lisamisi ei auditeerita, kui sellega ei kaasne teel ühel sõidurajal tiipnunnil olemasoleva liiklussageduse kasvu üle 30%.

(2) Juhul kui põhiprojekti koostamise ajaks on eelprojekti auditeerimisest möödunud rohkem kui viis aastat, tuleb eelprojekt uuesti auditeerida.

- (3) Auditeerimine ei asenda projekteerija ja ehitaja kohustust luua ja realiseerida ohutuid lahendusi.
- (4) Auditeerimisel määratletakse tee ohutuse probleemid, mis võivad mõjutada tee kasutajat. Auditeerimise käigus käsitletakse ainult teest tulenevaid liiklusohutuse probleeme.
- (5) Auditeerimisel kontrollitakse projektlahenduste vastavust liiklusohutusele kehtestatud normidele ja nõuetele. Auditeerimisel ei kaalutleta teerajatiste konstruktsiooni vastupidavusest tulenevat ohutust.
- (6) Auditeerimisel ei käsitleta selliseid strateegilisi otsuseid, nagu tee paigutuse valik, ristmiku tüübi valik ja normidest lubatud kõrvalekalded.
- (7) Auditeerimise käigus ei auditeerita muid ohutuse probleeme, mis ei ole tingitud teest, kuid audiitor peab olema nendega kursis ja peab neid arvestama liiklusohutusalasest soovitusi tehes.
- (8) Auditeerimise tulemusel koostatakse liiklusohutuse auditi aruanne, mis on tee eel- ja põhiprojekti koostamise, samuti projekti realiseerimise lahutamatu osa.
- (9) Auditi aruandes esitatakse kogu asjakohane teave, mis on pädevale asutusele ja projekteerijale vajalik ohutuma lahenduse teostamiseks.

§ 5. Auditeerimise lähteülesanne

- (1) Eelprojekti ja põhiprojekti auditeerimise läbiviimiseks esitab pädev asutus audiitorile auditi lähteülesande koos lähtematerjalidega. Lähteülesandes tuleb audiitorile anda auditi koostamise tähtaeg, mis arvestab eelprojekti ja põhiprojekti tähtaegsid.
- (2) Audiitorile tuleb esitada järgnevad lähtematerjalid:
 - 1) tee ehitusprojektiga hõlmatud ala skeem topograafilisel kaardil;
 - 2) tee ehitusprojekti lähteülesanne ja tehnilised tingimused projekteerimiseks;
 - 3) pädeva asutuse poolt aktsepteeritud kõrvalekalded või luba erinevaid norme või standardeid kasutada;
 - 4) üldine tee ehitusprojekti kirjeldus, kus on välja toodud projekti eesmärgid koos kavandatava liikluskorralduse üldiste põhimõtetega, sealhulgas projektkiirused, kiiruste piirangud, olemasolev ja prognoositav liiklussagedus, ristmike läbilaskevõime arvutusandmed, jalakäijate ja jalgratturite prognoositav arv ja liiklemissuund ning projekti võimalikud keskkonnakaitselised piirangud;
 - 5) pädevale asutusele ja projekteerijale teadaolevad olemasolevad või kavandatavad ohutust mõjutavad objektid või tegevused, nagu koolimaja lähedus või regulaarsete ürituste korralduskoha lähedus;
 - 6) andmed asjassepuutuvate liiklusõnnetuste kohta;
 - 7) varasemalt teostatud kontrollimiste või auditite aruanded, sealhulgas projekteerija või pädeva asutuse märkused ja eriarvamused audititele;
 - 8) muude uuringute materjalid, mis puudutavad auditeeritava objekti liiklusolukorda;
 - 9) muud materjalid, mis võivad olla olulised auditeerimiseks.

(3) Kui audiitor ei pea lähtematerjale auditeerimise läbiviimiseks piisavaks, on tal õigus projekteerijalt nõuda täiendavat informatsiooni, teavitades sellest ka pädevat asutust. Kui täiendavat informatsiooni ei ole saadud, siis tuleb seda mainida käesoleva määruse § 4 lõikes 8 nimetatud aruande sissejuhatuses.

§ 6. Audiitori ülesanded

- (1) Liiklusohutuse audiitori ülesanne on kasutada oma kogemusi, teadmisi ja oskusi, et hinnata auditeeritava projekti tehniliste lahenduste ohutust ja liiklusskeemi potentsiaalseid ohte ning esitada vajadusel ettepanekuid liiklusõnnetuse tekkimise tõenäosuse vähendamiseks ja võimalike liiklusõnnetuste tagajärgede minimeerimiseks.
- (2) Audiitor esitab auditi aruandes iga leitud liiklusohutusala probleemi kohta probleemi kirjelduse koos omapoolse arvamusena, kuidas probleemi lahendada. Audiitori arvamus on soovituslik.
- (3) Igal projekteerimise etapil on audiitor kohustatud tutvuma tee olukorraga ja liiklusohutust mõjutava lähiümbrusega projekteeritava objekti asukohas. Liikluseks avatava tee päevaste ja öiste liiklustingimustega on audiitor kohustatud tutvuma projekteeritava objekti asukohas.
- (4) Auditi läbiviimiseks annab pädev asutus audiitorile projekteeritava tee üksikute elementide andmete kontroll-lehed. Audiitor peab esitama pädevale asutusele täidetud kontroll-lehed koos auditi aruandega.
- (5) Auditi aruande esitab audiitor pädevale asutusele.

§ 7. Pädeva asutuse ja projekteerija ülesanded

- (1) Pädev asutus kontrollib auditi aruande vastavust lähteülesandele ja selle vastavusel edastab liiklusohutuse seisukohalt asjakohased soovitusel projekti muutmiseks projekteerijale.
- (2) Liiklusohutuse auditi aruandele koostab projekteerija omapoolse vastuse, probleemidega mittenõustumise korral esitab pädevale asutusele eriarvamuse.

(3) Projekteerija vastuse allkirjastab tõendatud kvalifikatsiooniga pädev isik. Projekteerija vastuses peavad sisalduma vastused kõigile audiitori esitatud probleemidele. Iga probleemi kohta peab projekteerija otsustama, kas ta on nõus probleemi olemusega, ja tegema otsuse lahenduse muutmiseks või motiveeritud eriarvamusele jäämiseks.

(4) Projekteerijal on õigus jääda audiitori toodud probleemide suhtes eriarvamusele. Sel juhul projekti ei korrigeerita.

(5) Pädev asutus võib audiitori määratud probleeme mitte arvestada. Vajadusel konsulteerib pädev asutus projekteerijaga. Probleemide kohta, mida pädev asutus peab väheoluliseks või auditi lähteülesandest välja jäävaks või kui audiitori soovitus ei ole sobivad majanduslikke või keskkonnakaitselisi piiranguid arvestades, esitab pädev asutus motiveeritud vastused audiitorile ja säilitab need koos auditi aruannetega.

(6) Pädev asutus säilitab kõik eri etappidel koostatud auditi aruanded, pädeva asutuse kirjalikud ettepanekud ning projekteerija vastused ja eriarvamused.

§ 8. Auditi teemad vastavalt auditeerimise etappidele

(1) Eelprojekti etapis on auditeerimise teemad järgmised:

- 1) geograafilisest asukohast ja aastaegadest tulenevad tingimused ning kliima- ja ilmastikutingimused;
- 2) ristmike lahendus ja nendevaheline kaugus;
- 3) sõiduradade arv ja tüüp;
- 4) uuele teele lubatava liikluse koosseis;
- 5) tee funktsioon teedevõrgus;
- 6) lubatud sõidukiirused, sealhulgas projekt- ja piirkiirus;
- 7) tee ristlõiked, sealhulgas ristprofiil, sõidutee laius, jalgrattateede ja kõnniteede olemasolu;
- 8) tee plaan ja pikiprofiil, sealhulgas tee horisontaalsed ja vertikaalsed raadiused;
- 9) nähtavus, sealhulgas nähtavuskaugus ning möödasõidu- ja külgnähtavus;
- 10) ristmike asendiplaanid;
- 11) ühistransport, ühissõidukite peatused ja vastav infrastruktuur;
- 12) maantee ja raudtee samatasandilised ristumised.

(2) Põhiprojekti etapis on auditeerimise teemad järgmised:

- 1) asendiplaan;
- 2) liiklusmärgid ja teemärgised, sealhulgas teekattemärgised ja püstmärgised;
- 3) valgustatud teede ja ristmike valgustus;
- 4) teerajatised;
- 5) tee keskkond, sealhulgas haljastus, taimestik, püsivad takistused;
- 6) teeäärsed püsitakistused;
- 7) turvaliste parklate olemasolu;
- 8) jalakäijate ja jalgratturite liiklemisvõimalused;
- 9) teepiirdesüsteemide kasutajasõbralikuks kohandamine.

(3) Avamiseelses etapis on auditeerimise teemad järgmised:

- 1) liiklejate ohutus ja nähtavus erinevates ilmaoludes, samuti pimedal ajal ja halva nähtavuse korral;
- 2) liiklusmärkide ja teemärgiste loetavus;
- 3) liiklejate teavitamise võimalused tee seisundist;
- 4) tee katte kvaliteet, sealhulgas haardetegur;
- 5) erinevused projektlahendusest ja nende mõju liiklusohutusele.

(4) Pärast tee kasutuselevõtmist auditeeritakse liiklusskeemi rakendamise mõju liiklejate tegelikku käitumist arvestades.

(5) Lisaks käesoleva paragrahvi lõigetes 1–4 sätestatud teemadele võib auditeerimisel käsitleda ka muid iga etapiga seonduvaid ja liiklusohutust mõjutavaid teemasid.

§ 9. Eelprojekti ja põhiprojekti etapi auditeerimine

(1) Eelprojekti ja põhiprojekti etapi auditeerimine tehakse siis, kui projekt on valmis ja üle antud pädevale asutusele, kuid ehitushanget ei ole veel läbi viidud ning projektis on võimalik teha muudatusi.

(2) Eelprojekti ja põhiprojekti tellimisel tuleb riigihanke dokumentides arvestada auditeerimisele kuuluva ajaga ja võimalike auditist tulenevate muudatuste ning sellega kaasnevate kuludega projekteerijale.

§ 10. Auditeerimine enne tee liikluseks avamist

(1) Tee liikluseks avamisele eelnev auditeerimine tehakse pärast teetööde vastuvõtmist ja enne tee liikluseks avamist. Kui tee avatakse liikluseks etapi kaupa, siis tehakse auditeerimine vastavalt tee avamise etappidele.

(2) Ehitushankel tuleb hankedokumentides arvestada auditeerimisele kuluva ajaga ja võimalike auditist tulenevate muudatuste ning sellega kaasnevate kuludega.

(3) Pädeva asutuse otsusel tuleb põhiprojekti auditeerimine uuesti teha, kui omanikujärelevalve tegija on selleks ettepaneku teinud.

(4) Audiitor peab viivitamatult teavitama pädevat asutust liiklusohutust mõjutavatest asjaoludest, mis nõuavad projekti muutmist enne liikluse avamist.

§ 11. Auditeerimine pärast tee kasutusele võtmist

Kuu aja möödumisel tee kasutusele võtmisest teeb audiitor kohapealse vaatluse, kuidas liiklejad tegelikult teed kasutavad, analüüsides ka eelmiste projekteerimise etappide liiklusohutuse auditites välja toodud probleeme.

§ 12. Auditi aruanne

Liiklusohutuse auditi aruanne peab sisaldama järgmist informatsiooni:

- 1) sissejuhatus, lähteülesanne;
- 2) projekteerimis- või teeobjekti liiklusskeemi lühikirjeldus;
- 3) auditeerimise etapp;
- 4) auditeerimistööde teostamise aeg;
- 5) audiitori nimi, pädevust tõendava dokumendi nimetus, väljastaja ja number;
- 6) kaasatud ekspertide nimekiri, nende kvalifikatsioon ja ülesannete jaotus;
- 7) auditeerimisel leitud probleemide kirjeldus vajadusel koos kohapealsete fotodega ning põhjendusega, miks projekteerija pakutud lahendus võib põhjustada õnnetuse;
- 8) audiitori arvamus, kuidas probleemi lahendada või leevendada;
- 9) auditeeritud objekti skeem, kuhu on märgitud audiitori leitud probleemid;
- 10) audiitori allkirjastatud kinnitus sõltumatu ja objektiivse auditi läbiviimise kohta;
- 11) kasutatud lähtematerjalide loetelu, koos kogutud materjalide autorite, allikate ja nende koostamise kuupäevaga.

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/96/EÜ maanteed infrastruktuuri ohutuse korraldamise kohta (ELT L 319, 29.11.2008, lk 59–67).

Kristen Michal
Majandus- ja taristuminister

Merike Saks
Kantsler